

L'AUTORA

Escriu una breu semblança de Mercè Rodoreda i situa la novel·la en el conjunt de la seua obra.

Mercè Rodoreda (Barcelona, 1908 – Girona, 1983) és la novel·lista més important de postguerra per la densitat i el lirisme de la seva obra. És autora de la novel·la catalana més aclamada de tots els temps, *La plaça del diamant* (1962), que es pot llegir actualment en més de vint idiomes. Va començar a escriure contes per a revistes, com a fugida d'un matrimoni decebedor, i després, quatre novel·les d'un cop, que després va rebutjar, tret *d'Aloma* (1938), amb la qual va guanyar el premi Crexells. Ales primeries de la guerra civil espanyola va treballar amb el Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya i a la Institució de Lletres Catalanes. Exiliada primer a diverses localitats de França i després a Ginebra va trencar el seu silenci de vint anys amb *Vint-i-dos contes* (1958), que obtindria el premi Víctor Català. Amb *El Carrer de les Camèlies* (1966) va guanyar el Premi Sant Jordi, el de la Crítica i el Ramon Llull. A mitjan anys setanta va retornar a Catalunya, a la població de Romanyà de la Selva, on va acabar la novel·la *Mirall trencat* (1974) i, entre d'altres, encara va publicar *Viatges i flors i Quanta, quanta guerra*, el 1980, any que li és atorgat el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Des de 1998 es convoca el premi Mercè Rodoreda de contes i narracions, en homenatge a l'autora. Va ser membre i Sòcia d'Honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

L'ÈPOCA I L'ESPAI

Situa cronològicament el temps del relat i relaciona els fets importants de la ficció amb els fets històrics i reals que l'envolten.

Aquest relat es troba situat a Barcelona, durant la guerra civil espanyola. Així mateix molts fets de la ficció mostren una gran semblança amb la realitat que vivia molta gent de l'època. Per exemple, en Quimet, al igual que molts joves de l'època, va marxar voluntàriament per lluitar al bàndol dels republicans. A Barcelona, tal i com li succeí a la Natàlia, molta gent passava fam d'una manera bestial. Tampoc es veien ni gats ni gossos, pels carrers, i tal i com s'insinua a la novel·la això era degut a que no hi havia queviures. Els pocs que hi havia anaven molt buscats i no tothom els podia adquirir, també funcionava molt l'estraperlo. Moltes famílies es van quedar desfetes degut al gran nombre de morts de la guerra, i les dones, que s'havien quedat a guardar casa amb els fills, van haver d'empesca-se-les per tal d'anar tirant endavant, tal i com va fer la Natàlia, buscant qualsevol feina que se'ls oferís, venent totes les propietats i guardant només allò imprescindible per sobreviure...

El relat se situa en la ciutat que hom no dubta a identificar amb Barcelona, tot i que en cap moment es diu de manera clara. Que ens ho fa pensar?

El nom dels llocs que la Natàlia va nomenar al llarg del relat, que en són bastants. També el nom de les persones, que és català, els fet que ocorren, que coincideixen amb els fet que succeïren a la Barcelona de l'època de la guerra civil. L'ambient que es descriu als carrers, les ideologies de la majoria del ciutadans, les situacions que viuen... Tot plegat deixa prou clar que en situem a una ciutat prou avançada, que es troba a Catalunya i que només pot ser Barcelona, ja que fa ressò de noms concrets que es troben en aquesta ciutat.

Esmenta alguns indrets que recordes: carrers, places, barris...

La Plaça del Diamant, el barri de Sant Gervasi, Les Rambles, el Parc Güell i la Plaça Reial.

GÈNERE I ESTIL

A quin tipus de novel·la s'adscriu la Plaça del Diamant? Justifica la resposta.

Es tracta d'una novel·la escrita en primera persona, on la protagonista, fa al mateix cop de narradora de la història. Crec que es tracta d'una novel·la basada en fets reals. Tot i que tant el personatge de la Natàlia com els altres puguin ser inventats, el relat es basa en fets reals, com ara les situacions en que es veuen inmersos els personatges, que de ben segur que succeïren durant la guerra civil espanyola, a Barcelona i a tants altres llocs.

Quin estil hi predomina? Il·lustra-ho amb exemples extrets de la novel·la.

En aquesta novel·la hi ha un clar predomini de la descripció, ja que en cada moment, el relat realitza una parada en el temps i l'espai, i llavors comença a descriure l'entorn els sentiments...

També la narració es prou important a llarg del relat, però l'estil predominant és el descriptiu.

El llit de l'alcova era antic, amb metalls daurats i només una columna a cada cap dels peus. Al capçal, en una capelleta, lligat de mans, fet de fusta i amb cara amarga, hi havia un santcris amb túnica vermella i or. *La plaça del Diamant*, ed. Club editor Jove, pàg. 93.

Analitza la tècnica narrativa: tipus de narrador, l'ordre de la narració i la velocitat.

La narradora, en aquest cas, és interna, essent la mateixa protagonista de la història qui ens narra els fets succeïts.

La narració segueix un ordre lineal i cronològic en el temps: a mesura que avança el temps real, avança el temps de la narració; no hi ha grans salts ni al passat ni al futur.

La velocitat és lenta, ja que en molts moments s'atura l'acció per tal d'introduir-hi una descripció.

Sovint, la crítica ha definit l'estil de la novel·la de literatura parlada. Digues per què i posa algun exemple.

Perquè al llarg de tota la novel·la, la narradora i protagonista, relata els fets tal com si ens els estigués explicant a nosaltres cara a cara; com qualsevol persona faria si estigués explicant una història viscuda a algú que l'escolta.

La seva mare em va regalar cossets de quan en Quimet era petit i la senyora Enriqueta em va regalar benes pel melic, que era una cosa que jo no acabava d'entendre. *La plaça del Diamant*, ed. Club editor Jove, pàg. 63.

LA HISTÒRIA

Escriu un resum del relat.

La Natàlia és una noia jove que treballa de dependenta en una pastisseria de la Barcelona d' inicis dels anys trenta. A un ball de festa major que té lloc al seu barri, exactament a la plaça del Diamant, coneix a en Quimet. Aviat comencen a sortir a sortir junts. En Quimet és un noi bastant gelós de vegades té idees poc madures. Per la seva part, la Natàlia és una mica somiadora i treballadora, acostumada a espavilar-se tota sola, ja que des de petita així ho ha hagut de fer, ja que el seu pare i la seva madrastra no li paren gaire atenció.

Al cap d'un temps de festejar amb en Quimet, es casen i es posen a viure a un pis que té un terrat. En Quimet, que crida a la seva dona pel nom de Colometa, comença a criar coloms al terrat de casa seva, i la Natàlia, que feia de mestressa, se'n fa càrrec d'ells. Aviat, en Quimet se n'adona que això de tenir coloms és tot un negoci i en comencen a criar i cultivar diverses espècies amb la finalitat de vendre'n i fer diners extra.

Llavors la Natàlia, es queda embarassada del Toni i més endavant de la Rita, i a mesura que passa el temps, els coloms van multiplicant-se i envaint la casa: tenen una habitació plena de coloms, amb una trampeta que dóna al terra per a que puguin entrar i sortir quan vulguin.

Llavors es presenta la guerra civil, i en Quimet se'n va amb el seu amic, en Cintet a lluitar al costat de la República. La Natàlia es queda sola a casa amb els dos nens, i poc a poc, han d'anar venent tot el que tenen per tal de sobreviure, ja que passaven fam.

La Natàlia es posa a treballar com a minyona a una casa d'un senyor rics, i com no té prou diners per mantenir-se tots tres, envia al Toni a un hospici. Llavor les coses sembla que li comencen a anar millor, però quant els seus amos se n'assabenten que el seu marit és d'esquerres, la fan fora de la feina i es queda sense res.

La senyora Enriqueta li proporciona queviures de tant en tant, però passen molta fam.

Quant va a visitar a en Toni li fa tanta pena que se'l torna a endur a casa, i al mateix temps li notifiquen que en Quimet ha mort.

Sense feina ni que menjar, la Natàlia i els seus fills es passen el dia dormint per mitigar la gana. Desesperada, decideix anar a comprar salfumant, i fer-lo beure als seus fills i després ella, per tal de morir i deixar de patir. Però l'Antoni, l'amo de la botiga, quant va a comprar el salfumant li ofereix feina a la botiga, i la Natàlia abandona el pla i comença a treballar.

Més endavant es casa amb ell i comença a gaudir, ella i els seus fills d'una vida digna.

S'acaba la novel·la amb el casament de la seva filla, que tanca una etapa de sofriment i n'enceta una de plena felicitat.

ELS PERSONATGES

Natàlia n'és la protagonista indiscutible, però en la novel·la no se'ns descriu físicament. Com te la imagines?

Ja que ens trobem a principis del segle XX, i pensant una mica en com eren les dones considerades maques de l'època, imagino que la Natàlia deuria ser : no gaire alta i bastant prima. Té la pell blanca, els cabells recollits i bastant foscos i els ulls de color verd. Tot i ser una noi maca, presenta un aspecte bastant descuidat, ja que no és gaire presumida. Vesteix amb roba de colors foscos i gens cridanera, ja que la seva economia no li permet grans luxes.

Atura't a pensar en els homes de la vida de la Natàlia: son pare, en Quimet, Cintet i Mateu, el seu fill, el seu segon marit... Quants de tots ells la tenen en compte?

Crec que les úniques persones que realment la tenen en compte són en Mateu i el seu segon marit: l'Antoni.

En Mateu, al llarg del relat demostra ser un bon amic, que sempre que ha pogut li ha donat un cop de mà li ha fet costat i l'ha escoltada quant ella ho ha necessitat.

L'Antoni, un cop es casa amb la Natàlia, deixa que aquesta prengui decisions i les té presents, el qual amb en Quimet no li passava gens a sovint.

La resta, en canvi, la ignoren bastant, ja que és una dona, i pensen que no té prou criteri per valorar les coses. Mostren el típic masclisme vigent en l'època, en que la dona es veia sotmesa en tot moment als criteris de qualsevol home, simplement per la diferència de sexe.

Quina relació veus entre el fet que en Quimet l'anomena Colometa i la despersonalització a què la sotmet la vida de parella?

El fet que en Quimet l'anomeni Colometa, sembla ja un auguri de la vida que li espera. Un cop casada la Natàlia es dedica de manera gairebé exclusiva a cuidar dels coloms, tot i que a ella no li agradaven gens. Arriba un punt que la Natàlia es troba tant vinculada amb els coloms, que ni ella mateixa veu la diferència entre els coloms i el nom que la crida en Quimet.

D'altra banda, el fet que en Quimet li digue Colometa, demostra que s'aprecia tant als coloms com a la seva dona.

Quimet decideix criar coloms que, poc a poc, envaeixen el pis. Natàlia és l'encarregada d'alimentar-los, netejar la gàbia, pintar el colomar... Com interpretes el fet? De què et sembla una metàfora?

Els coloms comencen a cobrar gran importància en la vida d'en Quimet, a la mateixa vegada que la seva dona va passant en un segon pla.

Considero que és una metàfora que ens exemplifica clarament, que els coloms, van envaint el temps i la vida de la Natàlia al igual que envaeixen la casa. I segon com estant els coloms, si estan tranquils o esvalotats, també reflexen l'estat d'ànim de la protagonista.

La guerra civil representa el trencament de l'equilibri social i personal. Quimet en pren part activa, però i la Natàlia? Com l'afecta el conflicte? Podríem dir que el seu sofriment és generalitzat en la població femenina?

La Natàlia, al marxar el seu marit a la guerra se les ha d'empescar per tirar endavant i buscar-se una feina amb la qual pugui pagar-se el menjar i les seves necessitats.

Degut al conflicte, la Natàlia s'ha de convertir en una dona lluitadora i forta, ja que ha de mantenir del seu sou, la casa i la família.

Sí, ja que durant la guerra, les dones van haver de passar a ocupar els llocs que els homes havien deixat abandonats ja que havien d'anar a lluitar. Així mateix, es varen convertir en les responsables de tirar els negocis i les famílies endavant, cosa que fins llavors no havien fet mai. La guerra suposà l'accés massiu de la dona al món laboral, sobretot a les ciutats.

Com analitzes el fet de l'alliberament/mort del coloms per part de la Natàlia?

Aquest fet suposa el tancament definitiu d'una etapa de la vida de la Natàlia, la qual no li porta gaires bons records, per tal d'encetar-ne una de millor.

En Quimet ens és descrit en el relat amb tota mena de detalls, sabem que és ben plantat, molt actiu sexualment i de caràcter autoritari. Què representa en canvi el segon? Què se'ns diu d'ell?

L'Antoni sembla l'antítesi d'en Quimet: és alt, però no és gaire ben plantat, no és gens actiu sexualment, ja que no pot mantenir relacions sexual, ja que li fou ferit el membre en la guerra. En canvi és una persona molt agradable i atenta amb la Natàlia, el qual fa que tot i que no tingui els atributs d'en Quimet, no deixi de ser un bon home per la Natàlia.

La planificada mort dels fills i el propi suïcidi es poden relacionar amb la pèrdua de tota esperança en l'àmbit personal i la pèrdua de la guerra en l'àmbit col·lectiu, però l'oferta de treball en frustra l'intent. Que significa per a Natàlia? Es pot considerar que torna a néixer?

Crec que sí, ja que per a Natàlia, aquesta oferta de treball li suposa un sou garantit, que per minso que sigui, servirà al menys per menjar, i per tant ja no ha de preocupar-se per passar gana i no li cal recórrer a la mort per tal de mitigar-la.

La protagonista escriu el seu nom a la paret de l'antiga vivenda. Què simbolitza aquest acte? Quina etapa tanca? A què diu adéu?

La Natàlia pretén deixar constància de que ella ha viscut allí, i a més escriu Colometa, per tal de deixar constància també de la vida que va viure en aquell lloc.

Tanca la etapa de la seva vida relacionada amb en Quimet, la qual la va dedicar d'una manera gairebé exclusiva a la cria de coloms.

Diu adéu a una etapa anterior de la vida, ja que n'acaba d'encetar una de nova, en un altre lloc, amb un altre marit...

En el desenvolupament personal hi ha una gradació. Penses que és positiva? Per què?

Crec que aquesta evolució personal que realitza la Natàlia li és molt positiva, ja que degut a les circumstàncies en què es veu envolta, es veu obligada a madurar, a no dependre de ningú i a enfortir el seu caràcter.

El crit de final de la protagonista, què representa? Angoixa, alliberament? Justifica la resposta.

Aquest crit final de la Natàlia simbolitza un profund alliberament, ja que durant molt de temps n'ha hagut de viure i veure de tots colors. S'ha agut d'engolir les penes i ser forta per tal de no enfonsar-se i tirar endavant. Un cop ja es troba en una millor situació, al final de la novel·la, aquest crit representa l'alliberament de totes les penes i misèries que havia hagut de viure i guardar-se-les per a ella sola, i que per fi se n'ha pogut desfer d'elles.

LA TEUA OPINIÓ

Escriu de manera raonada què t'ha semblat la novel·la.

Personalment, aquesta novel·la m'ha semblat força interessant. Conta una història commovedora i que de veritat enganxa. Les descripcions, són molt acurades, però per al meu gust, n'hi ha una mica massa. El relat en sí m'ha agradat molt, però si no hi hagués tantes aturades en el temps i no es perdés tant temps amb descripcions, potser m'hauria resultat més entretinguda.

Bibliografia

La plaça del Diamant

Mercè Rodoreda

Ed. Club editor Jove. 53ena edició.

www.buscabiografias.com

www.portal.com/aelc/rodoredam.html